

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาความสามารถ ในแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มอำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวน 16 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 149 คน

2. กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้าน โขคดี จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน ได้มาโดยวิธีการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 แบบฝึก ประกอบด้วย

- 1.1 คำหัตถ์ร้อยสร้อยประโยค 10 แบบฝึก
- 1.2 บอกลำไ้ใหม่ 5 แบบฝึก
- 1.3 ใส่ใจคำถาม 5 แบบฝึก
- 1.4 ปฏิเสธอย่างงดงามถ้าไม่เข้าใจ 5 แบบฝึก

2. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 แผน ประกอบด้วย

- 2.1 คำหัตถ์ร้อยสร้อยประโยค 10 แผน
- 2.2 บอกลำไ้ใหม่ 5 แผน
- 2.3 ใส่ใจคำถาม 5 แผน
- 2.4 ปฏิเสธอย่างงดงามถ้าไม่เข้าใจ 5 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบ่งเป็น 2 ฉบับ

- 3.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ
- 3.2 ฉบับที่ 2 วัดความสามารถในการแต่งประโยคบอกเล่า คำถาม และปฏิเสธชนิดละ

5 ประโยค รวมเป็น 15 ประโยค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็น 2 ฉบับฉบับที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อข้อละ 1 คะแนน ฉบับที่ 2 วัดความสามารถในการแต่งประโยคบอกเล่า คำถาม และปฏิเสธชนิดละ 5 ประโยค รวมเป็น 15 ประโยคประโยคละ 1 คะแนน เวลา 1 ชั่วโมง

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 แผน 25 ชั่วโมง

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

นักเรียน	คะแนนแบบทดสอบท้ายหน่วย				รวม 40 คะแนน
	หน่วยที่ 1 (10 คะแนน)	หน่วยที่ 2 (10 คะแนน)	หน่วยที่ 3 (10 คะแนน)	หน่วยที่ 4 (10 คะแนน)	
1	9	9	8	8	34
2	7	7	8	7	29
3	10	9	8	8	35
4	8	7	7	8	30
5	9	8	8	9	34
6	8	8	8	8	32
7	9	10	9	10	38
8	9	9	8	9	35
9	8	9	8	8	33
10	8	7	9	8	34
11	8	9	8	8	31
12	8	9	9	9	35
13	9	10	9	8	36
14	8	9	8	7	32
15	8	7	7	8	30
16	7	8	8	9	32
17	8	8	8	9	33
18	8	9	8	8	33
		รวม			596

$$\Sigma X = 596$$

$$\Sigma F = 450$$

$$E_1 = 82.78$$

$$E_2 = 83.33$$

จากตาราง 5 แสดงว่า ประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $(\frac{E_1}{E_2})$ 82.78/83.33 ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานข้อที่ 1 มีประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) 82.78 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีค่า
 ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.33 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

3. ดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 ทางการแต่งประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็น 2 ฉบับฉบับที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก
 จำนวน 15 ข้อข้อละ 1 คะแนน ฉบับที่ 2 วัดความสามารถในการแต่งประโยคบอกเล่า คำถาม
 และปฏิเสธชนิดละ 5 ประโยค รวมเป็น 15 ประโยคประโยคละ 1 คะแนน เวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการนำแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ
 82.78 / 83.33 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1
2. ผลสัมฤทธิ์การแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย
 สูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตาม
 สมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

1. ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ
 82.78 / 83.33 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก
 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 ตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยา
 หลักการสอนของนักการศึกษา งานวิจัยที่เป็นเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ วิเคราะห์
 เนื้อหา ก่อนจะนำมาสร้างชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 เพื่อกำหนดเรื่องที่จะนำมาสร้างชุดฝึกทักษะพร้อมกำหนดวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงกำหนดกิจกรรม

ในแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา เพื่อกำหนดชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคจำนวน 25 แบบฝึก ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคและพัฒนาขึ้นได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทักษะกระบวนการภาษาที่ใช้ซึ่งได้ทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผ่านการหาคุณภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคเป็นสื่อที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคมีรูปแบบหลากหลายมีภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจและสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้นมีคำชี้แจงที่ชัดเจน มีตัวอย่างให้ศึกษา เนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก และเป็นได้เรียนมาแล้ว ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย สร้างความเข้าใจ ทำทลายความสามารถของนักเรียนในอยากทำแบบฝึก สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการรู้งใจ ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2554 : 3 - 4) กล่าวว่า การรู้งใจนักเรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการฝึก และช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก ย้ำให้เกิดทักษะ ช่วยเสริมทักษะการแต่งประโยคได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กฎการเรียนรู้ของธอร์ไดค์ (Thorndike) กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) สำลี รักสุทธี (2553 : 35) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและชำนาญ เมื่อทำแบบฝึกแต่ละแบบฝึกเสร็จ นักเรียนสามารถตรวจแบบฝึกจากเฉลย ทำให้รู้ผลและต้องการจะเรียนต่อไป สอดคล้องกับกฎแห่งผลของธอร์ไดค์ (Thorndike) ซึ่งประทีป แสงเปี่ยมสุข (2554 : 3 - 4) กล่าวว่า การกระทำใดใดก็ตามเป็นสิ่งที่ผู้กระทำพอใจก็จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำ ๆ อีก ในทางตรงกันข้ามถ้ามีผลไม่เป็นที่หน้าพอใจผู้กระทำจะเลิกทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นแบบฝึกที่สร้างขึ้นจึงต้องให้นักเรียนทำแบบฝึกนั้นได้พอสมควรและควรมีเฉลยให้นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้หลังจากทำแบบฝึกเสร็จแล้ว จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.78 / 83.33 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร ราชวิชัย (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 เท่ากับ 81.78 / 88.43

2. ผลสัมฤทธิ์การแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ จุดหมายหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นบทบาทของครูให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้

เสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียน เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับนักเรียน คิดค้น เทคนิค กลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้หลายหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของนักเรียน เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามการเรียนรู้อย่างมีความสุข ชูฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะชูฝึกที่ทำให้เกิดความสนุกสนานน่าสนใจ เลือกสอนตามระดับความยากง่ายและช่วยให้นักเรียน จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน

ดั่งแนวคิดของธอร์นไดค์ (Thorndike) ล่าลี รัถสุทธิ (2553 : 35) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้น ได้ดี ก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกฝน การกระทำซ้ำ ๆ วิชาภาษาไทยก็เป็นทักษะนักเรียนจะมีทักษะทางภาษาที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกฝนและกระทำซ้ำ ๆ ถ้านักเรียนได้ฝึกฝน ได้ทำชูฝึก ได้ใช้ทักษะทางภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีขึ้น นอกจากนี้ ถวัลย์ มาศจรัส (2555 : 18) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นแบบฝึกหัดที่จัดทำขึ้น อย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะให้เด็กได้ทำงานตามลำดับ โดยมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ และประทีป แสงเปี่ยมสุข (2554 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่าเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทำให้ครูทราบความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของนักเรียน แบบฝึกจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับนักเรียน หลังเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดเป็นความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร ราชวิชัย (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่องผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนเท่ากับ 26.53 คะแนน ก่อนเรียนเท่ากับ 15.24 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีระดับการประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับความเหมาะสมมากงานวิจัยของสุกานดา สายวาริ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดโสธรวรารามวรวิหารระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT) กับการเรียนรู้แบบอุปนัย (inductive method) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหารระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT) กับการเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive Method) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร ที่สอนด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ

เทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดโสธรวรารามวรวิหาร ที่สอนด้วยการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive Method) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของธีราภรณ์ ทรงประศาสน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการ แต่งประโยคที่ถูกต้องเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจากคะแนนรวมเฉลี่ยการทำแบบทดสอบ วัดความสามารถทางการแต่งประโยค หลังการใช้แบบฝึกทักษะได้คะแนนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93 จากเดิมก่อนเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 30 คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 63

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นให้แก่นักเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ใบบงาน ใบความรู้ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
2. ครูผู้สอนเรียบเรียงชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค ควรมีการบูรณาการทักษะทางภาษา ให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น เช่น BBL เพราะ BBL เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสมอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์สูงสุด
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความคงทน ในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้ใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคนี้ต่อไป เพราะเมื่อนักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง และเพื่อเสริมประสบการณ์ใหม่ ๆ ต่อยอดไปได้อย่างรวดเร็ว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี